

نکاتی خواندنی درباره سریال امام علی(ع)

خوردن و شهادت امام علی(ع) و فرا رسیدن لیالی قدر سراغ این سریال خاطره انگیز و زیبا رفتیم و برخی نکات مهمی را که عوامل و بازیگران این سریال در ایام مختلف درباره آن بیان کرده‌اند، از نظر می گذرانیم.

«سیدداوود میرباقری» است. سریال «امام علی (ع)» با حرفه‌ای‌ترین عوامل آن زمان سینمای ایران تولید شد و همچنان در عرصه سریال‌های تاریخی – مذهبی یک سریال ماندگار قلمداد می شود. در این مجال و به مناسبت ایام ضربت

گروه سینما و تلویزیون- طی سال‌های گذشته در سینما و تلویزیون کشورمان، شاید تنها سریال یا حتی فیلم سینمایی که به شکل ویژه به زندگی گوهریار امیرالمؤمنین، امام علی (ع) پرداخته، سریال فاخر «امام علی (ع)» ساخته

تولید سریال

سال ۱۳۷۰ بود که «سیدداوود میرباقری» کار تولید سریال «امام علی(ع)» را آغاز کرد. متن این سریال به قلم خود «میرباقری» به رشته تحریر درآمد و او برای ایفای نقش‌های اصلی سریال «امام علی (ع)»، بازیگرانی همچون داریوش ارجمند، زنده‌یاد مهدی فتحی، بهزاد فراهانی، محمدرضا شریفی‌نیا، پرویز پرستویی، زنده یاد سیروس گرجستانی، ویشکا آسایش، اصغر همت، اکبر عبدی، زنده یاد کریم اکبری مبارکه و کامران فیوضات را مقابل دوربین برد.

تهیه‌کننده این سریال «محمد بیلک‌زاده» بود و نسخه سینمایی از آن نیز تهیه شد.

عوامل پشت صحنه سریال «امام علی (ع)»، همگی از شاخص‌ترین چهره‌های حرفه خود هستند، از جمله آهنگ‌سازی سریال با فرهاد فخرالدینی، تدوین آن با مهرزاد مینویی و تصویربرداری آن با مازیار پرتو بود و طراحی کریم درخشان سریال را عیدا... اسکندری برعهده داشت. این سریال اولین بار در سال ۷۵ از شبکه یک سیما روی آنتن رفت و همچنان در یادها مانده است. سریال «امام علی(ع)» در زمان ریاست «علی لاریجانی» در صدا و سیما ساخته شد. در ابتدای کار در مرحله متن دچار بازنویسی‌های متعدد شد تا سرانجام با حضور ۱۵۰ بازیگر اصلی و بیش از ۵ هزار هنرور مقابل دوربین رفت.

زنده یاد جمشید مشایخی، داوود رشیدی و رضا کرم رضایی، سعید نیک‌پور، مرحوم انوشیروان ارجمند، عنایت شفيعی، مرحوم جواد خدادادی، زنده یاد حسین پناهی، عنایت بخشی، آتش تقی‌پور، مرحوم جهانگیر فروهر، نادر رجب‌پور، مرحوم عباس امیری، بهمن زرین‌پور، چنگیز وثوقی و زنده‌یاد باقر صحرارودی از دیگر بازیگران این سریال بودند و بسیاری دیگر از بازیگران نام آشنا در این سریال به ایفای نقش پرداختند که برخی از آن ها امروز چشم از جهان فرو بسته‌اند.

«ویشکا آسایش» در سریال «امام علی(ع)» خوش درخشید. بازیگر نقش «قطام» در این سریال از سوی دایی‌اش مازیار پرتو به میرباقری معرفی شده بود. داریوش ارجمند نیز با ایفای نقش «مالک اشتر» در این سریال خاطره ساز شد و بسیاری از هموطنان مان هنوز او را با این نقش به یاد می آورند.

در این سریال چهره امام معصوم نشان داده نشد. زمان ساخت سریال «امام

علی(ع)» به ویژه برای آثار تاریخی دشوار، صدابرداری سر صحنه رایج نبود و گویندگان مطرح به جای بازیگران اصلی سریال را دوبله کردند. مدیریت دوبلاژ این سریال با بهرام زند بود و منوچهر اسماعیلی و پرویز بهرام نیز از جمله دوبلوران مطرح این اثر بودند. با این حال مرحوم فتحی، بهزاد فراهانی و پرویز پرستویی بازیگرانی بودند که به جای خودشان صحبت کردند.

ایفاگر نقش ابن ملجم مرادی

مرحوم کریم اکبری‌مبارکه بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون درباره چگونگی ایفای نقش ابن ملجم مرادی در سریال «امام علی(ع)» گفته بود: پیش از تولید، روزی داوود میرباقری مرا دید و گفت کریم ریش‌هایت را نزن که برای بازی در یک نقش، تو را با همین چهره می‌خواهم. من آن زمان سر صحنه فیلم برداری «مسافران مهتاب» بیضایی بودم و وقتی کار تمام شد تا ۶ ماه ریش خود را اصلاح نکرده بودم. روزی در اداره تئاتر، فهرستی از اسامی بازیگران نوشته شده بود و برای سریال «امام علی(ع)» دعوت شده بودند. با خود گفتم پس سریال میرباقری عوض شده است چون به دلیل چشمان آبی برای سریالی عربی مناسب نیستم.

یک ماه از این فراخوان گذشت که روزی اسمم را روی تابلوی اعلانات اداره تئاتر دیدم. به دفترش رفتم و میرباقری گفت اولین شخصی که به او گفتم تو بودی آن وقت الان باید بیایی؟ سپس کتاب‌هایی را به من معرفی کرد. ۷ جلد کتاب را خواندم، سپس میرباقری گفت که نقش ابن ملجم را باید بازی کنی. وی با اشاره به حساسیت نقش ابن ملجم افزود: من باید نقش فردی شقی را در تاریخ اسلام بازی می‌کردم تا مطلوبیت حضرت علی(ع) را نشان می دادم بنابراین با گوش دادن به سخنان کارگردان سعی کردم به شخصیت ابن ملجم مرادی برسم. در اجرای یک تعزیه اگر مخالف خوان نباشد تعزیه اجرا نمی‌شود بنابراین اگر قرار باشد همه افراد موافق خوان باشند، نمی‌شود تعزیه اجرا کرد. سهم من در سریال «امام علی(ع)» بازی در نقش ابن ملجم مرادی بود.

فیلم برداری این سریال و قسمت ضربت خوردن امام علی(ع) در ماه رمضان بود و من در خانه قطام بودم که آقای میرباقری به من گفت: کریم می‌خواهم ضربت خوردن را برای شب نوزدهم بگذارم. فیلم برداری فاصله‌ای که من

حمله می‌کنم تا جایی که ضربه می‌زنم ۲ ماه طول کشید.

خاطره عنایت بخشی

عنایت بخشی بازیگر نقش سرکرده خوارج در خاطره‌ای جالب از این سریال، نقل کرده است: ما سکانس‌های جنگ صفین را در تیر و مرداد و در بدترین شرایط آب‌وهوایی بندرعباس ضبط کردیم. اگرچه قرار بود آن سکانس را در زمستان کار کنیم، اما به دلیل این‌که سیل دگورها را تخریب کرد، مجبور شدیم در تابستان جنگ صفین را در بندرعباس و در آن آب‌وهوای شرجی که در همه حال بالای ۵۰ درجه بود، کار کنیم. شاید باورتان نشود در همان شرایط، من، داریوش ارجمند، بهزاد فراهانی و دیگر دوستان حتی در روزهایی که کار نداشتیم هم سر صحنه حاضر می‌شدیم، درخت و نخل می‌کاشتیم، بیل می‌زدیم، خیمه برپا می‌کردیم و کارهایی را که در مسئولیت ما نبود، فقط به خاطر جلو افتادن کار انجام می‌دادیم.

چگونگی انتخاب بازیگر نقش قطام

ویشکا آسایش تا آن زمان اصلا در سینما و تلویزیون حضور نداشت و همان طور که گفته شد توسط دایی‌اش مازیار پرتو که مدیر فیلم برداری سریال بود، برای بازی در سریال به داوود میرباقری معرفی شد.

او در این‌باره گفته است: یک روز در خانه، مشغول گپ زدن با دایی بودم که به من گفت «ویشکا! ما در حال انتخاب بازیگر برای سریال «امام علی(ع)» هستیم، دوست داری بازی کنی؟» من هم چون فکر کردم دایی من را دست انداخته، با خنده گفتم: البته! خلاصه من برای تست کریم به پشت‌صحنه کار رفتم و تست دادم و شوخی‌شوخی برای این نقش انتخاب شدم! تا آخرین لحظه که جلوی دوربین قرار نگرفته بودم، فکر می‌کردم یکی می‌آید و به من می‌گوید: خانم ما شما را دست انداختیم! اما در کمال تعجب، هیچ‌کسی این حرف را به من نزد و من یکی از مهم‌ترین نقش‌هایم را در آن کار بازی کردم.

بازیگر نقش عمروعاص

مرحوم مهدی فتحی ابتدا قرار بود نقش دیگری را در این سریال بازی کند ولی به درخواست خودش، نقش «عمروعاص» را بازی کرد. جالب آن‌که

نمای نزدیک

خاطره سازی موسیقی تیتراژ سریال «میوه ممنوعه»

دل یک سریال بیرون بکشد. تمام ارکان یک سریال برای موفقیت تیتراژ مؤثر هستند. «میوه ممنوعه» برای تلویزیون یک اتفاق ویژه بود که با حضور «حسن فتحی» قدرت فراوانی برای پرتاب همه ما داشت.

«خواجه امیری» در گفت و گوی دیگری هم پیرامون موسیقی تیتراژ سریال «میوه ممنوعه» توضیح داده بود: بدون شک میوه ممنوعه بهترین کار تیتراژ من

بوده است و بیشتر از تمام کارهایم دوستش دارم. خوشبختانه با استقبال خوب مخاطبان هم توأم شد و در زمان خودش کلی طرفدار پیدا کرد. خود سریال هم که کلی خوب و تماشایی بود. در این سریال من برای اولین بار جلوی دوربین رفتم و نقش خودم را در چند سکانس کوتاه مقابل «نیما رئیسی» بازی کردم. دکتر «یداللهی» شعر زیبایی سرود و من خیلی روی موسیقی زحمت کشیدیم. سعی مان این بود که موسیقی الکترونیک را با سازهای سنتی تلفیق کنیم و همین باعث شد که کار به دل مخاطبان بنشیند و مورد توجه قرار گیرد. از همه این بحث‌ها هم که بگذریم این قطعه از لحاظ کاری هم خیلی برای من خوش یمن بود و باعث اتفاقات خوبی در زندگی هنری‌ام شد.

تیتراژ با ترانه «به من مؤمن نگو...» ساخته شده و حدود ۲۰ روز زمان صرف آن شده بود. اما بعد دیدم این اثر به اصطلاح دلی یا ذوقی چندان مورد قبول نیست بعد با دکتر «افشین یداللهی» هماهنگ کردم و روی ترانه «می‌شه خدا رو حس کرد...» ملودی ساخته شد که اتفاقاً مورد پذیرش «افشین یداللهی» هم قرار گرفت.

این خواننده و آهنگساز درباره نحوه ترکیب بندی سازها پیرامون ساخت موسیقی «میوه ممنوعه» هم گفته بود: من وقتی طرح کلی داستان را آن وقت که چند بار تغییر نکرده بود خواندم، برای شخصیت‌های مختلف سازهای مختلفی تعریف کردم مثلاً برای «حاج پونس فتوحی» و زمانی که او در تصویر می‌آید ساز سه تار را انتخاب کرده بودم که سازی ایرانی و ملی است یا برای «قدسی خانم» ساز سنتور و ویولن را برای «هستی». در این چارچوب تقریباً از ترکیب و سازبندی راضی هستم تمام قطعات این ملودی زده شده و هیچ کدام آرشویی نیست، هر قسمت هم ساخت قطعاتی بین ۵ تا ۶ ساعت زمان برده است. وی در گفت و گوی دیگری هم به این نکته اشاره کرده بود که تیتراژ به تنهایی نمی‌تواند خودش را از

«احسان خواجه امیری» در یکی از گفت و گوهایش درباره خاطره سازی موسیقی تیتراژ سریال «میوه ممنوعه» در ذهن بینندگان آن روزهای تلویزیون گفته بود: من اصولاً عاشق ماه رمضان هستم. زمانی که کوچک بودم، عاشق این لحظات افطار و سفره پهن کردن و خرید برای سفره افطار بودم. این علاقه بعدها که بزرگ‌تر شدم، رنگ و مزه‌ای دیگر پیدا کرد و این حس در قالب «میوه ممنوعه» و «برای آخرین بار» متجلی شد و زندگی من با این اتفاقات از این رو به آن رو و احساسم به این ماه چند برابر شد. البته صد درصد که ماجرا را خدا لطف کرده و اتفاق افتاده. خود من هم از آن قطعات خاطرات زیادی دارم و هر وقت آن‌ها را گوش می‌کنم حالم خوب می‌شود و یاد آن لحظات می‌افتم.

این خواننده موسیقی پاپ که در سریال «میوه ممنوعه» علاوه بر ساخت موسیقی متن و تیتراژ در چند سکانس نیز تجربه بازیگری را از سرخود گذراند، درباره نحوه تعاملاتش با مرحوم «افشین یداللهی» پیرامون ترانه و موسیقی اثر توضیح داد: هر کار صرفاً علمی یا هر اثر صرفاً دلی، لزوماً خوب نیست، مثلاً در سریال میوه ممنوعه ابتدا آهنگ

